

тичні й теоретичні навички, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Завдяки матеріалу, який пропонується на заняттях, формується уявлення про те, що проведення оптимального комплексу лабораторних досліджень значним чином скорочує витрати на лікування ускладнень і запобігає хронізації процесу, а регулярне і своєчасне обстеження може реально поліпшити якість життя.

Розроблені ситуаційні задачі з використанням результатів сучасних загальноклінічних, імунологічних, біохімічних та імуноферментних досліджень забезпечують засвоєння основних принципів і підходів до дослідження біологічного матеріалу людини для оцінки функціонального стану органів і систем, вивчення патогенезу на основі інтерпретації лабораторних даних, формують навички диференційованої діагностики патологічних станів, оцінки ефективності лікувальних і профілактичних засобів, прогнозування перебігу захворювань. Проведення контролю знань кількома способами (тестовий контроль, усне опитування, розв'язування ситуаційних задач) стимулює регулярну підготовку до практичних занять.

Зазначимо, що інформація на заняттях надається з обов'язковим урахуванням вимог до компетентності й якості, які встановлюються Державними стандартами України [1-3]. Національний стандарт ДСТУ EN ISO 15189:2015 «Медичні лабораторії. Вимоги до якості та компетентності» уведено з метою підвищення якості лабораторних послуг у процесі підготовки до акредитації, він набрав чинності з січня 2016 року [1].

Вимоги до якості лабораторних послуг медичних лабораторій відповідно до стандарту ISO 15189:2015 охоплюють не тільки оформлення запитів на дослідження, підготовку пацієнтів, взяття зразків, транспортування, зберігання, обробку і дослідження клінічних проб, повідомлення результатів із подальшою інтерпретацією, дотримання безпеки й етики медичних лабораторних послуг, а й обов'язкову наявність висококваліфікованого персоналу.

Світ сучасної медицини неможливо уявити без такого важливого компонента як лабораторна діагностика. Незалежно від спеціалізації кожен лікар має потребу у виконанні досліджень, тож знання основ лабораторної медицини значно розширює діагностичні можливості. А бездоганна діагностика – це одна з найважливіших складових оцінки ефективності роботи лікарів.

Список використаної літератури

1. ДСТУ EN ISO 15189:2015 Медичні лабораторії. Вимоги до якості та компетентності (EN ISO 15189:2012, IDT). – К.: ДП «УкрНДНЦ», 2015.
2. ДСТУ ISO 9000:2015 Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів.
3. ДСТУ EN ISO/IEC 17043:2017 Оцінка відповідності. Загальні вимоги до перевірки професійного рівня.
4. Клінічна лабораторна діагностика: підручник; за ред. Л.Є. Лаповець / Л.Є. Лаповець, Г.Б. Лебедь, О.О. Ястремська та ін. – К.: Медицина, 2019. – 472 с.
5. Методы клинических исследований / Под ред. проф. В.С. Камышникова. – М.: МЕДпресс-информ, 2011. – 751 с.
6. Сучасні можливості клінічної лабораторної діагностики / І.А. Плещ, Г.І. Кшановська, О.Й. Хомко, Л.Д. Борейко, О.В. Макарова // Буковинський медичний вісник. – 2014. – Т. 18, № 1 (69). – С. 147-150.

КРОС-КУЛЬТУРНА АДАПТАЦІЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ЯК СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Вечерок О.М., Максименко Н.В., Скальська С.А.

Українська медична стоматологічна академія

Досліджено крос-культурну адаптацію студентів-іноземців до навчання в ЗВО України як одну з важливих загальнотеоретичних проблем, розв'язання якої сприяє оптимізації процесу «входження» іноземного студента в соціокультурний простір і освітню систему іншої країни.

Ключові слова: крос-культурний, крос-культурна комунікація, крос-культурна адаптація, іноземні студенти.

The article is devoted to assessing the problems of cross-cultural adaptation of foreign students before training in Ukrainian higher school.

Keywords: cross-cultural, cross-cultural competition, cross-cultural adaptation, international students.

Останнім часом зростає кількість іноземних громадян, які бажають отримати вищу професійну освіту в ЗВО України. Розширюється також географія країн, звідки приїждять іноземці. Якщо раніше переважну більшість студентів-іноземців складали громадяни з арабських країн Близького Сходу і Північної Африки, то зараз усе більше студентів приїжджає з інших регіонів (зокрема, з країн Центральної Африки, а також з Індії й Пакистану), що суттєво відрізняються своїми культурними традиціями. У зв'язку з цим у наукових дослідженнях усе частіше вживається поняття «крос-культурний», що походить від англійського слова **cross** («перетинати, перехрещувати») і передбачає переплетення великої кількості мов, культур та їхню взаємодію. Сучасна наука оперує цілою низкою пов'язаних із ним категорій, таких як крос-культурна комунікація, крос-культурна адаптація, крос-культурний менеджмент, крос-культурні тренінги тощо.

Крос-культурна комунікація в сучасному глобалізованому світі стала невід'ємним компонентом функціонування й розвитку багатьох сфер суспільного життя (у тому числі й освіти) і вимагає знання не лише іноземних мов, а й культурних особливостей різних країн – національних звичаїв, традицій, цінностей, норм, способу життя тощо.

Сучасний освітній соціокультурний простір є тим середовищем, яке може охоплювати різноманіття культур і розвивати в студентів здатність до рефлексії як до передумови розуміння цінностей іншої культури. Освіта покликана забезпечити входження людини в культуру через залучення її до культурних цінностей. При цьому, як і культура, освіта не може бути обмежена рамками культурних цінностей одного народу, а має вирішувати завдання збагачення індивідуальних і громадських ментальних якостей даного соціуму загальнолюдськими цінностями.

Відправною точкою при вивченні проблеми розуміння культури іншого народу (крос-культурної грамотності) є

категорія «розуміння», яка входить у понятійну сітку філософії, психології, педагогіки. Психологічна наука шукає пояснення природи розуміння не лише зовні – в об'єктивних проявах культури, а й усередині суб'єкта, що важливо для педагогічного аспекту проблеми розуміння.

Крос-культурна комунікація – це сфера соціальної реальності, змістом якої є процес взаємодії культур. Вона орієнтована на взаємопроникнення культурно-комунікативних сенсів, досягнення взаєморозуміння з урахуванням і збереженням «національної картини світу», з одного боку, але і їх взаємозбагачення в соціокультурному й духовному плані – з іншого. Водночас крос-культурна комунікація – це динамічний процес, який має свою структуру, механізми взаємодії культур, що здійснюються в різних формах міжкультурних зв'язків від індивідуально-групового рівня до міждержавного. Проявом неефективної крос-культурної комунікації є крос-культурний шок, який багато в чому провокує культурна дистанція, точніше, її суб'єктивне сприйняття. Тому однією зі складових цього процесу виступає крос-культурне просвітництво – надбання знань шляхом вивчення літератури, перегляду фільмів, прослуховування лекцій. Унаслідок крос-культурної комунікації відбувається усвідомлення людиною своєї належності до певної групи, що дає їй змогу визначити своє місце в соціокультурному просторі й вільно орієнтуватися в навколишньому світі [4, с. 203].

Адаптація – це процес пристосування особистості до навколишнього середовища і перетворення середовища «під себе», в даному випадку – пристосування студента до змісту й організації навчального процесу в конкретному закладі вищої освіти.

Крос-культурна адаптація – це спосіб активної взаємодії індивіда з новим середовищем, що веде до його розвитку й особистісного зростання. Складність адаптації студента-іноземця до навчання в ЗВО України полягає в тому, що, окрім пристосування до специфіки навчального процесу іншої країни, йому необхідно навчитися спілкуватися з представниками різних культур у полінаціональних групах, частково відмовитися від звичного способу життя, докласти чимало зусиль для розв'язання побутових проблем, подолання мовного і культурного бар'єрів тощо.

Середовищем адаптації студентів виступає освітня система ЗВО в цілому, яка характеризується і структурними, і функціональними компонентами. Адаптивна ситуація викликана новизною самої діяльності й умов, в яких вона відбувається. Якщо розглядати це положення більш детально, то можна виділити новизну цілей студента; новизну діяльності, яка ведеться в рамках навчально-виховного процесу ЗВО; новизну найближчого його соціального оточення.

Студентське середовище характеризується своїми психолого-віковими особливостями: емоційною незрілістю, сугестивністю, самоідентифікацією. У цей період для студентів дуже важливим стає оточення, в якому вони перебувають. Допомогти студенту увійти в соціум вишу з мінімальними втратами і швидко адаптуватися до його вимог – одне із завдань психолого-педагогічного супроводу студентів початкового етапу навчання.

Успішна адаптація студента багато в чому залежить від викладача і вимагає індивідуального підходу до кожного. Проте головним в адаптації залишається особистість студента, його здібності, вміння і бажання пристосовуватися до нових умов, тобто самостійна творча робота.

Початок адаптації студента пов'язаний із включенням його в простір навчального закладу, перш за все на рівні навчальної групи. Навчальний колектив, з одного боку, є об'єктом свідомих і цілеспрямованих впливів педагогів, кураторів, які визначають багато його особливостей; з іншого, навчальний колектив – це відносно самостійне явище, яке підпорядковується особливим соціально-психологічним закономірностям. Специфічним є і характер самої аудиторії – багатонаціональної та багатомовної, з різним соціальним, культурним і освітнім рівнем, з індивідуально-психологічними й особистісними особливостями студентів. У зв'язку з цим можуть виникати соціально-психологічні проблеми співвіднесення світосприйняття і світогляду студентів однієї групи, що є представниками різних країн. При цьому спілкування з представниками інших культур і повсякденна навчальна діяльність істотно впливають на формування особистості студента. Адаптація до групи складається з двох етапів: 1) інтернаціоналізація групових норм, цілей, цінностей; 2) відповідність груповим вимогам і очікуванням.

Кожен студент групи бере участь у встановленні правил, норм поведінки. Кожен член групи має можливість реалізувати свій творчий потенціал, налагодити контакти з однокурсниками, завоювати їхню повагу. Соціально-психологічна адаптація передбачає звання до студентів своєї групи, налагодження ділових і особистих доброзичливих стосунків із ними, визнання своєї особистості й таким чином – самоствердження в групі. Важливим аспектом цього виду адаптації є налагодження відносин із викладачами й адміністрацією закладу [1].

Виявлення труднощів у студентів і визначення шляхів їх подолання дозволить підвищити академічну активність студентів, успішність і якість знань. У результаті реалізації особистісного адаптаційного потенціалу під час навчання досягається певний стан особистості – адаптованість – як своєрідний підсумок процесу адаптації.

Критеріями адаптації іноземного студента до академічного соціуму можна вважати: здатність оцінювати умови оточення, уміння контролювати свої потреби, оволодіння необхідним рівнем комунікативної компетенції, усвідомлення спільності з багатонаціональним студентським колективом.

Отже, крос-культурна адаптація – це такий вид взаємодії студента з освітнім середовищем навчального закладу, в ході якого відбувається узгодження вимог і очікувань суб'єкта з його можливостями й об'єктивною реальністю.

Реалізація моделі процесу адаптації іноземних студентів залежить і від того, як будуть долатися труднощі, що виникають у міжкультурному спілкуванні: відсутність позитивної установки на іншу людину, категоричність оцінки і суджень; неприйняття інших точок зору, поглядів, позицій; невпевненість у собі, відсутність активності.

Розв'язання проблеми адаптації іноземних студентів полягає в тому, щоб забезпечити «насичення» освітнього простору зразками комунікативної толерантності, а саме – сприйняття культурних особливостей як форми знання, що сприяє усуненню проблем, викликаних культурними відмінностями, скороченню культурної дистанції між носіями різних культур. Знаючи культурні особливості різних націй, можна пояснити ту чи іншу поведінку окремих людей, а отже, знайти рішення, щоб подолати можливі непорозуміння, зумовлені особливостями культури. Отже, міжкультурне спілкування, зумовлене полікультурним середовищем, впливає на всі сфери діяльності студента і як фактор адаптації, і як умова досягнення успіхів у навчальному процесі.

Список використаної літератури

1. Колосовская Т. А. Кросс-культурная адаптация студентов-иностранцев в вузе / Колосовская Т. А., Едиханова Ю. М. // Вестник Шадринского государственного педагогического университета. – 2015. – С. 150-156.
2. Лещенко Т. О. Интеграція компонентів культури в процес навчання іноземних студентів української мови / Т. О. Лещенко, О. М. Шевченко, В. Г. Юфименко // Молодий вчений. – 2019. – № 5.1 (69.1). – С. 148–151.
3. Лещенко Т. О. Соціально-культурна адаптація іноземних студентів англійської форми навчання у процесі навчання української мови як іноземної на початковому етапі / Т. О. Лещенко, В. Г. Юфименко // Інновації та традиції у мовній підготовці іноземних студентів : тези доп. міжнар. наук.-практ. семінару. – Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2018. – С. 140–143.
4. Мальханова И. А. Коммуникативный тренинг / И. А. Мальханова. – М.: Академический проект, 2006. – 165 с.
5. Хижняк К. В. Коммуникативный тренинг как технология повышения эффективности кросскультурной коммуникации / К. В. Хижняк, О. В. Хижняк // Социальные технологии: актуальные проблемы теории та практики. – 2014. – Вып. 62. – С. 173-179.

СУЧАСНІ АСПЕКТИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

Виженко Є.Є., Стасюк О.А., Макарова О.М., Ніколішин І.А.

Українська медична стоматологічна академія

Проаналізовано провідні напрями розвитку сучасної медичної освіти в сфері науково-технічного прогресу і розвитку медицини, які допомагають підвищити якість підготовки майбутніх лікарів у системі післядипломної освіти.

Ключові слова: медична освіта, післядипломна освіта, лікар.

The article analyzes the main directions of the development of modern medical education in the field of scientific and technological progress and development of medicine, which helps to improve the quality of training future doctors in the system of postgraduate education.

Keywords: medical education, postgraduate education, doctor.

Сучасна медична освіта тісно пов'язана з науково-технічним прогресом. Прогрес медико-біологічної науки стимулює розвиток медичної освіти і його симбіоз із наукою, формує навчальні програми, визначаючи їхню якість та ефективність [1].

Поширення глобалізації, розвиток інформаційних систем та інновацій із подальшим широким їх запровадженням, міграція населення, висока конкуренція на ринку праці та в сфері освітніх послуг, поява високотехнологічних методів дослідження пацієнтів і розвиток міждисциплінарного підходу до лікування хворих слугує фактором у визначенні нових вимог і завдань до сучасного викладання в закладах вищої медичної освіти [4]. Остання обставина досить влучно характеризує наявну ситуацію в освіті й дозволяє розглядати медичний виш як відображення всіх вимог, що пред'являються часом перед суспільством [7].

Так, розвиток електронного навчання, що охоплює використання інтернет-технологій, електронних бібліотек, навчально-методичних мультимедійних матеріалів і т.д., сприяло технології розвитку дистанційного навчання, забезпечуючи ЗВО мобільність і оптимальну конгруентність поточної ситуації сучасним вимогам [5].

Як свідчать сучасні дослідження, середньорічний темп зростання освітніх технологій при застосуванні електронного навчання у світі склав 13%, а прогнозоване зростання вебтехнологій може досягти 90% [3]. При цьому традиційні аудиторні заняття під керівництвом викладача з використанням інформаційних і телекомунікаційних технологій перестають бути домінуючими в освітньому процесі.

Зростає роль таких форм навчання як відеоконференції, вебінари, робота в інтерактивних лабораторіях, оновлення матеріалів навчального курсу в режимі реального часу, дистанційна взаємодія учасників навчального процесу в соціальних мережах за допомогою аудіо- і відеозв'язку, що дозволяє якісно підвищити рівень підготовки фахівців і перевести деякі освітні аспекти в якісно новий формат із розробкою нових методів оцінки і контролю за допомогою використання інноваційних методів [6].

У цьому аспекті стрімкий розвиток та різноманітність апаратного і програмного забезпечення, швидка зміна поколінь комп'ютерів, операційних систем і прикладних програм (у тому числі й навчальних) пред'являє до викладача вишу підвищені вимоги щодо здатності до самонавчання й ефективного використання потенційних можливостей сучасних інформаційних технологій [2].

Не меншу значимість на сучасному етапі медичної освіти має і міждисциплінарний підхід у процесі професійної підготовки лікарів у медичних ЗВО, оскільки він сприяє забезпеченню цілісності освітнього процесу, взаємозв'язку навчальних дисциплін і з точки зору єдиного й безперервного розвитку професійної діяльності, і з точки зору сучасного підходу до стану здоров'я і патології в цілому. Міждисциплінарний підхід при опануванні конкретної спеціальності дозволяє майбутньому лікарю побачити просторовість, глибину досліджуваної теми, уміння виділяти різні рівні патогенезу досліджуваної нозології, використовувати можливість її вирішення в мультитекторному баченні [8].

З огляду на те, що медицина – це наука, в якій щоденно відбуваються відкриття, реалізуються інновації, розробляються і впроваджуються нові методи діагностики, лікування, організації медичних послуг, сучасна медична освіта має об'єднувати теоретичний, практичний і науковий процеси.

Тому лікарі-інтерни, курсанти і клінічні ординатори, які навчаються на кафедрі післядипломної освіти лікарів-ортодонтів Української медичної стоматологічної академії, постійно долучаються до наукового товариства.

З огляду на вищезазначені напрями вдосконалення сучасної медичної освіти, наведемо приклад запровадження в освітній, лікувальній і науковій процесі програми для цефалометричного аналізу телерентгенограм (ТРГ) «AudaxСерh». Цефалометричний аналіз в ортодонції займає важливе місце при діагностиці та лікуванні пацієнтів із зубощелепними аномаліями. Ще 10-15 років тому аналіз телерентгенограм проводили вручну, носієм ТРГ була